

De leden van Provinciale Staten
Provincie Noord-Brabant
Postbus 90151
5200 MC 's-Hertogenbosch

Betreft: Bossenstrategie

18 december 2020

Geachte leden van Provinciale Staten,

De Koninklijke Nederlandse Bosbouwvereniging (KNBV) is verheugd dat er na 25 jaar weer een ambitieus bosbeleidsplan is, van Rijk en provincies samen. Hierbij leggen wij u de reactie voor die wij namens onze leden aan de minister van LNV en het college van Gedeputeerde Staten gezonden hebben.

Wij hopen dat u deze reactie bij uw beraadslagingen over de Bossenstrategie en de verdere uitwerking van het provinciale bosbeleid wilt betrekken.

Namens het bestuur van de KNBV

Prof. Dr. Ir. G.M.J. Mohren
voorzitter

Ir. C.J.M. van Vliet
secretaris

Het College van Gedeputeerde Staten
Provincie Noord-Brabant
Postbus 90151
5200 MC 's-Hertogenbosch

Betreft: **Bossenstrategie**

18 december 2020

Geachte College,

De Koninklijke Nederlandse Bosbouwvereniging (KNBV) is verheugd dat er na 25 jaar weer een ambitieus bosbeleidsplan is, van Rijk en provincies samen. Namens de leden van de Vereniging maken wij graag van de gelegenheid gebruik om te reageren op de plannen die de minister van LNV mede namens u aan de Tweede Kamer heeft aangeboden.

De KNBV is een vakvereniging voor iedereen die beroepsmatig of als eigenaar bij bos en bosbeheer betrokken is. Veel van onze leden zijn in verschillende hoedanigheid bij het opstellen van de Bossenstrategie betrokken geweest. Na de publicatie van "Bos voor de toekomst" hebben wij onze leden om een reactie gevraagd. De ontvangen pluspunten, zorgpunten en aanbevelingen zijn samengevat in de bijlage bij deze brief. Uit de ontvangen reacties spreekt grote waardering voor de Bossenstrategie, maar ook bezorgdheid over de uitvoering daarvan. De toenemende complexiteit van bosbeheer, vooral als gevolg van externe oorzaken, stelt hoge eisen aan kennis en vaardigheden van de bosbeheerders; een actieve inzet van eigenaren en beheerders is cruciaal voor het bereiken van de in de Bossenstrategie gestelde doelen.

Het bestuur van de KNBV zal de komende jaren tijd en aandacht besteden aan diverse onderdelen van de Bossenstrategie. Als vakvereniging willen wij door kennisontwikkeling en kennis delen bijdragen aan een kwaliteitsimpuls in het bosbeheer, zowel voor multifunctionele bossen als voor natuurbossen. Belangrijke thema's zijn natuurkwaliteit, vitalisering van het bos en de bijdrage van bos aan de klimaatopgave, maar zeker ook bosgebruik voor houtproductie en recreatie. Daarbij is naast overheidsdiensten ook een belangrijke rol weggelegd voor publiek-private organisaties en particuliere bouseigenaren.

Indien gewenst zijn wij graag bereid om onze reactie inhoudelijk toe te lichten.

Namens het bestuur van de KNBV

Prof. Dr. Ir. G.M.J. Mohren
voorzitter

Ir. C.J.M. van Vliet
secretaris

Bijlage bij brief KNBV betreffende Bossenstrategie d.d. 17 december 2020

Bossenstrategie LNV en provincies: “Bos voor de toekomst”

Op 18 november jl. is de nationale Bossenstrategie van LNV en de provincies aan de Tweede Kamer aangeboden, en dit is uiteraard relevant voor de KNBV. Veel leden zijn bij het opstellen van de Bossenstrategie betrokken geweest. Het bestuur heeft de leden om een reactie gevraagd en deze ontvangen reacties vatten we hieronder samen.

Na 25 jaar is er weer een nieuw en ambitieus bosbeleid, en dat is erg goed en belangrijk! Bos staat sterk in de belangstelling, en dit vraagt om bezinning op beleid en beheer. In het Klimaatakkoord is afgesproken dat Rijk en provincies samen de ambities en doelen voor het Nederlandse bos formuleren. Terreineigenaren en bosbeheerders krijgen op allerlei wijze met de Bossenstrategie te maken. De hoofdambitie van de Bossenstrategie is ons bos met al zijn functies beschermen, verder ontwikkelen, en goed doorgeven aan toekomstige generaties onder het motto: bos voor de toekomst. Door het toegenomen belang van bos voor biodiversiteit en het realiseren van de klimaatdoelen, zal daar meer de focus op liggen, waarbij de Bossenstrategie wel uitgaat van een integrale aanpak en zoveel mogelijk combineren van doelen. Dit heeft consequenties voor het bosbeheer.

Als concrete doelen worden genoemd uitbreiding van het bosareaal met 10% tot 2030 (37.000 ha (waarvan 15.000 ha binnen en 22.000 ha buiten het Natuurnetwerk), vitalisering van het bestaande bos, uitbreiding van natuurbos (ook met 10%), verdere ontwikkeling van kleinschalig bosbeheer, bescherming van bosbodem, uitbreiding van bomen in het landelijk gebied en stedelijke omgeving (jaarlijks 1% meer bomen), en vergroting van de betrokkenheid van burgers (ieder kind plant minstens eenmaal een boom). Tevens een lichte toename van de houtoogst, aandacht voor hoogwaardig houtgebruik in vooral de woningbouw en afbouw van de toepassing van biomassa uit bos voor energiedoeleinden. Dit alles te realiseren in 2020-2030, hetgeen de hoge ambitie onderstreept.

Er moet voor realisatie van de bossenstrategie nog veel uitgewerkt worden. De financiering moet vooral gevonden worden door de uitvoering te combineren met maatregelen uit het klimaatakkoord en de stikstofmaatregelen. Bij dit alles zijn natuurlijk kanttekeningen te plaatsen, maar voorop staat het belang van de aandacht die er via de Bossenstrategie aan bos en bosbeheer in Nederland besteed wordt. Dat is winst, en schept verwachtingen.

Van de KNBV leden werd gevraagd om kort te reageren met min- en pluspunten, en zaken die we met de vereniging zouden kunnen oppakken. Als pluspunten worden genoemd: het verschijnen van de Bossenstrategie als zodanig, met veel aandacht en ambitie voor bosuitbreiding. Prima dat daarbij de ruimtelijke en landschappelijke context wordt meegenomen, bijvoorbeeld in de vorm van nieuw bos nabij steden en in overgangszones tussen natuur- en landbouwgebieden. Tevens aandacht voor particuliere eigenaren, bedrijfsleven en andere maatschappelijke organisaties en hun rol bij bosuitbreiding. De ambities kunnen niet alleen door Rijk en provincies gerealiseerd worden. Het besluit tot volledige compensatie bij (eerdere) ontbossing t.b.v. omvorming naar andere natuur is terecht, en komt tegemoet aan de landelijke onrust hierover. Vitalisering van bossen is een

belangrijk onderwerp wat terecht veel aandacht krijgt. Verder worden de ambities t.b.v. het vergroten betrokkenheid burgers o.a. door het planten van bomen door kinderen onderstreept. Dat geldt ook voor de plannen voor (enige) toename houtoogst en voor de stimulering van hoogwaardig gebruik van hout. Daarbij meteen de kanttekening dat dit in conflict kan zijn met het streven naar vergroting van het areaal natuurbos. De positionering van *agroforestry* en voedselbossen als overgang naar landelijk gebied en verbinding tussen landbouw en natuur worden ook verwelkomd.

Naast de pluspunten worden er zorgen en kritiekpunten genoemd: er lijkt sprake van een flinke onbalans tussen ambitie en middelen. Er wordt weinig geld vrijgemaakt vooral voor bosuitbreiding. Een algemene zorg is ook de discrepantie tussen doelen en termijn: in een periode van 10 jaar verandert het bos maar weinig. Tevens wordt opgemerkt dat het niet wenselijk is om het bosbeleid alleen op te hangen aan klimaat- en natuurbeleid, maar dat ook expliciet rol van houtoogst en andere bosfuncties sterker benoemd moeten worden als onderdeel van multifunctioneel bosgebruik in Nederland.

Bij bosuitbreiding binnen het Natuurnetwerk worden kritische opmerkingen gemaakt dat hierdoor conflicten met natuurdoelstellingen kunnen ontstaan, terwijl de bron van de problemen (versnippering, effecten van stikstof) meestal buiten de sector ligt. In het algemeen worden zorgen geuit over de (beperkte) beschikbaarheid van grond voor bosuitbreiding.

De voorgestelde vitalisering lijkt sterk gericht op natuurbos, terwijl dit in het multifunctioneel bos ook urgent is. Vitalisering is daarbij sterk beperkt door de blijvende stikstoftoevoer vanuit vooral de landbouw, waardoor ook de klimaatbijdrage van het bos beperkt wordt. Er wordt weinig aandacht besteed aan de verdere doorvoering van kleinschalig bosbeheer. Er wordt spanning geconstateerd tussen de groeiambitie voor natuurbos en het op lange termijn minder oogsten in deze bossen en de ambitie om houtoogst over het hele bosareaal te verhogen. Er lijkt hierdoor sprake te zijn van een tegenstrijdige benadering van houtproductie, en de voorgestelde bijdrage van landschapselementen in dit verband, onder andere in relatie tot *biobased* bouwen, wordt niet realistisch gevonden.

Als aanbevelingen worden genoemd: differentieer bosuitbreiding naar regio's en richt bosuitbreiding op het realiseren van aaneengesloten boslandschappen. Realiseer bosuitbreiding op landbouwgrond nabij bos- en natuurgebieden door het creëren van overgangszones en door in te spelen op ontwikkelingen in de landbouw. Betrek landgoederen en particulieren bij bosuitbreiding en kijk hoe het in de buurlanden gebeurt. Ga uit van kleinschalig bosbeheer en bosherstel via natuurlijke processen. Daarbij is aandacht nodig voor wildstand en de beperkingen die deze momenteel geeft voor natuurlijke verjonging. Zorg voor exploitatievormen die niet afhankelijk zijn van subsidies. Bij dit alles zal LNV meer regie moeten nemen in het landelijk gebied, uitgaande van realistische doelen.

Hoe verder

De Bossenstrategie is het gezamenlijke beleid van Rijk en provincies en het is belangrijk dat er weer een integraal bosbeleid is. Veel hangt af van de provinciale uitwerking, en de integratie van de Bossenstrategie met andere beleidsterreinen. Veel onderdelen van de Bossenstrategie moeten verder uitgewerkt worden, en daar waar de opgave meer concreet is, zoals in het geval van bosuitbreiding, boscompensatie en vitalisering, kunnen er samen met de terreineigenaren en beheerders stappen gezet worden. Veel andere onderdelen worden nog verder uitgewerkt, waarbij soms de financiering nog ontbreekt; ook is op veel terreinen nader onderzoek nodig.

De KNBV als beroepsvereniging heeft hier een duidelijke taak. Stimuleren van een kwaliteitsimpuls door kennisontwikkeling en kennisdelen, gericht op het beheren van kleinschalige en gemengde, multifunctionele bossen en natuurbossen. Daarbij versterkte aandacht voor natuurkwaliteit, vitalisering en de klimaatopgave, en voor de combinatie met houtproductie, hout voor hoogwaardige toepassingen en ander bosgebruik zoals recreatie. Gezien de grote maatschappelijke vraag naar bosfuncties is het cruciaal voortdurend realistisch aan te geven wat de mogelijkheden zijn voor bosgebruik en bosontwikkeling, en op welke manier bosuitbreiding gestalte kan krijgen. Verder meer dan voorheen transparant zijn naar de maatschappelijke omgeving en samen de doelen en middelen van het bosbeheer bespreken, en ruimte bieden voor grotere betrokkenheid. Het bestuur, samen met de diverse commissies, zal actie ondernemen om hier binnen de vereniging tijd en aandacht aan te besteden. De actieve inzet van de KNBV-leden is daarbij onontbeerlijk.

Namens het KNBV bestuur: Frits Mohren & Harrie Hekhuis, met dank aan alle leden en instanties die op ons verzoek suggesties aangeleverd hebben.

Deze bijlage wordt tevens gepubliceerd in het Vakblad Natuur Bos en Landschap van december 2020